

REDACTIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2.50; pe 1 lună fl. 1.

Leti de Duminică pe
an fl. 1.50.

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

INSERȚIUNILE:
ae 1 și garnond: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.
a treia-oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

Politica națională și situațiunea

II.

După-ce poporul român a declarat pasivitatea generală, un apel la Coroană se impunea dela sine. O politică leală, precum este cea a Românilor, nici n'avea altă cale. Conferența națională dela 1887, care a proclamat pasivitatea și pentru Ungureni, hotărăște (punct 4):

„Această atitudine recomandată de conferența poporului român și cu motivele ei exact și special expuse și explicate printr-un memoriu în numele acestei conferențe, prin mijlocirea unei deputațiuni să se aducă la Prea Înaltă cunoștiință a Coroanei, în scopul de a fi apreciată cum merită, dar nu cum o denunță contrarii“.

Hotărîrea, precum se știe, nu s'a putut duce la îndeplinire până la anul 1892, adică numai după cinci ani de frământări interne. Nu insistăm astăzi asupra acestor frământări, mai ales după-ce „Dreptatea“ a declarat mai zilele trecute că cercurile politice reprezentate de dănsa, nu vor să se țină socoteală de părerile lor adevărate, mărturisite în mod confidențial, ci numai de indiferentismul lor față cu Memorandul, manifestat în public prin o atitudine pasivă.

Conferența dela 1892 a pus capăt frământărilor și a hotărît (punct 4):

„Ori-cât de indispensabilă trebuie să apară pentru fie-care patriot nepreocupat o schimbare salutară, totuși conferența față cu desvoltarea ce o iau lucrurile; se simte conștințată la dureroasa mărturisire, că nu numai față cu regimul, ci și față cu toți factorii parlamentari și-a pierdut încrederea. Ea crede, că sanarea rēului țara nu-o poate aștepta decât numai dela o intervențiune corespunzătoare a celui-l'alt factor, a factorului suprem de fapt, a Coroanei, care în pozițiunea sa înaltă, stând preste ori-ce particularism, și ca devărat reprezentant al intereselor celor mai înalte ale statului, are chemarea constituțională de a se întrepune cu sacra sa autoritate și plenitudine a puterii sale, ori de câte-ori statul ajunge într'o stare, în care organismul său este amenințat chiar în structura sa cea mai internă. Conferența susține deci cu deplină încredere în gloriosul ei purtător, Prea grațiosul nostru Monarch, concludusul conferențelor trecute cu privire la subșternerea unui Memorand la Tron, și decide, ca acest Memorand să se prezenteze fără amânare.“

Din textul hotărîrilor conferențelor naționale reese în modul cel mai clar, că poporul român și-a pus și de astădată, ca de multe-ori mai înainte, toată încrederea și toată nădejdea în gloriosul purtător al Coroanei habsburgice; el numai dela Imperatul-Rege așteaptă vindecarea rēului. Tot-odată poporul român a ținut să accentueze în deosebi prin reprezentanții sei, că în factorii parlamentari a pierdut ori-ce încredere. Prin urmare, pentru judecarea situațiunii după prezentarea Memorandului, important și normativ este, nu atitudinea guvernului și a parlamentului, dela care poporul și așa nu aștepta nimic, ci intervențiunea Coroanei, dela care așteaptă totul. Prea Înaltul act de grație, săvârșit în impregiurări politice

foarte importante, este o intervențiune. Și precum actualul guvern, în deosebire de cel repășit, a intrat în vederile Monarchului cu privire la grațiare, va trebui să intre și în vederile cari rezultă în mod logic din acest act, sau în conformitate cu sistemul constituțional, va face loc unui alt guvern.

E explicabil și ușor de înțeles, că guvernul numai în silă intră în vederi, cari ar aduce la biruință principiul egalei îndreptățiri, și că el trăgănează cât se poate de mult. Prin trăgănare el câștigă înainte de toate timp, ear' timpul poate să aducă cu sine schimbări și impregiurări favorabile menținerii pozițiunii sale vechi. Sună paradox, dar' e adevărat, că conducerea partidului național român ușurează foarte mult pozițiunea guvernului față cu intervențiunea Coroanei. În momentele hotărîtoare după actul Prea Înaltei grații, când partidul trebuia să stee ca un singur om, închiegat și tare, această conducere n'a știut să impedece crisa produsă în comitetul național. Nu o învinovățim inadins cu provocarea și hrănirea ei, fiind-că nu voim să ne constituim de arbitriu asupra părților.

Ori-cine ar fi contribuit la crearea ei, conducerea partidului avea sfânta datorință a o împedece cu ori-ce pret fiind-că trebuia să prevadă urmările desastroase pentru poporul român.

Nime n'a tras foloase din această crisă decât singur numai guvernul unguresc, care cu drept cuvânt poate să presinte deslegarea chestiunii române ca foarte puțin urgentă, pe cât timp Românii sunt sfâșiati și se ceartă între sine.

În urma crizei din comitet, partidul național a ajuns pentru moment incapabil de acțiune.

Pentru-ce dar' guvernul unguresc s'ar grăbi a trage consecuențele din Prea Înaltul act de grație?

Dar' conducerea partidului a mai dat ajutor guvernului unguresc și în altă privință, a ușorat pozițiunea lui și a agravat pe aceea a poporului român.

A ținut adică să manifeste prin organul seu de publicitate că nu atribuie preste tot vr'o însemnătate politică intervențiunii Coroanei.

Fără îndoială „Tribuna“ nu și-a dat seamă de urmările unei asemenea atitudini. Căci o intervenție fără însemnătate politică, este pentru poporul român nulă.

Și pentru-ca să negi existența unei intervenții „corespunzătoare“, adică politice, trebuie mai înainte să consideri greșite toate premisele, pe temeiul cărora conferența națională a hotărît prezentarea Memorandului.

Există în țeara aceasta — așa conchide conferența națională — un mare rēu, care nu se poate vindeca decât numai prin intervențiunea Coroanei la care noi poporul român apelăm. Apelul se face, Coroana însă — după părerea „Tribunei“ — nu intervine.

Ce ar urma de aici? Ar urma în mod logic: Sau că Coroana nu consideră starea lucrurilor din țeara noastră de un rēu ce ar reclama o vindecare,

sau că o consideră de un rēu, pe care nu-l poate vindeca. În ambele cazurile apelul la Coroană, adică Memorandul, a fost de prisos.

Pe această cale ajungi nu numai la punctul de vedere al aderenților „Dreptății“, ci tomai la acela al guvernului, care s'a opus prezentării Memorandului. Guvernului îi vine astăzi foarte bine la socoteală, că se găsească printre Români oameni politici, și încă cei-ce au fost în fruntea deputațiunii la Viena, cari nu consideră actul de grație ca o intervențiune a Monarchului în înțelesul hotărîrilor Conferenței naționale dela 1892. Dacă Românii, în favorul cărora a urmat această intervenție, nu țin socoteală de ea, pentru-ce Maghiarii, în contra cărora ea ar fi îndreptată, s'ar grăbi a-i da urmare?

E evident, că atât împedecarea cu ori-ce preț a crizei în comitetul național, cât și o stăruință asupra intervențiunii urmate a Coroanei ar fi fost lucrări săvârșite în spiritul hotărîrilor Conferenței naționale. Una ar fi conservat însuflețirea și tăria partidului național, cealalta ne-ar fi ferit de confuziuni și rătăcirii politice; ambele ar fi întărit pozițiunea poporului român și ar fi slăbit pozițiunea guvernului.

Dar' din cele-ce vom expune, se va vedea, că conducerea partidului a contribuit și în alte direcțiuni, ca guvernul să aibă o pozițiune ușoară față cu Românii, și situațiunea să apară cât se poate de neschimbată.

Mărturisiri prețioase. În sedința dela 8 Aprilie Dr. Samassa József, arhiepiscop al Agriei a rostit în Casa magnaților un lung discurs, în care — între altele — a spus:

„Cetățenii în fie-care minut sunt expuși primejdiei ca drepturile lor cele mai de căpetenie și interesele lor cele mai scumpe, să cadă jertfă puterii de stat.“

Ear' după ce arată că tot mai mult ne apropiem de un regim absolutist, zice că singurul mijloc de a mai îndrepta situațiunea este lărgirea dreptului electoral, cu alte cuvinte revisuirea legii electorale.

Demonstrează apoi că din 4 milioane câți au vârsta, numai 889.714 cetățeni au drept de alegere, va să zică abia 6% din numărul total al populațiunii și 22% din numărul celor cari ar trebui să aibă.

Ocupându-se pe larg de chestia lucrătorilor (socialiști), recunoaște că marii proprietari îi exploatează teribil și zice că azi toată lumea are credința că în Ungaria nu mai e drept nici lege, ci numai voința majorității...

Mistificări.

Eldorado. — Un inspector de școală „harnic“. — Cum se fabrică meritele „patriotice“? — Ungurii mistificați.

Dacă ar fi fost în alt comitat, curat unguresc, inspectorul de școale Varjasy s'ar fi distins cel mult ca sârguincios funcționar de stat. Comitatul Aradului însă și în general, toate comitatele locuite de naționalități, pentru funcționarii maghiari sunt un adevărat Eldorado.

Stupizii pot trece aici drept oameni geniali; imoralii își pot urma meseria fără teamă ear' imbecilii pot simula și ei activitate. Pentru acest scop e destul ca din când în când să trimită câte un raport la centru în care, după ce constată că „naționalitățile primejduese statul“, însă măsuri peste măsuri ce au luat întru „salvarea (?) ideii de stat“.

Așa și Varjasy: cutreeră comitatul și mai ales comunele cele sărace. Se întoarce la Arad, și după-ce întâiu umple coloanele ziarelor ungurești locale, spunând că în școalele confesionale române nu se face nici un progres, însinuează el însuși, că autoritățile școlare supreme „ar trebui să facă regulă între români“.

Ziarele locale fac apoi sgomot, agitând contra noastră, așa că pe când se întrunește congregațiunea comitatensă, spiritele „patriotice“ sunt pline de grije; inspectorul fiind interelat, în mijlocul aplauselor celor de o pănură cu el, răspunde triumfător că va fi energic!...

Mergând din nou prin comitat, se și pune pe lucru: chiamă la dănsul pe niște prăpădiți de Români, cari dacă ar fi să ceară ceva în sat, ar dori cel mult o cărcimă cu rachiu mai ieftin, și prin momeli îi face să se declare pentru școala de stat; îi aduce chiar în deputațiune, ca să poată astfel face ear' reclamă în foile locale, din cari iau notița apoi și cele din Budapesta. Ba găsește chiar români, cari își oferă casa gratuit pentru local de școală ungurească.

Patrioții saltă de bucurie și nu mai știu pe care ton să cânte imn pentru progresul repede al... „ideii“...

Și așa inspectorul școlar, Varjasy, a putut eri să primească toată ziua felicitări pentru marea distincție ce l'a ajuns din partea guvernului.

Foile din Budapesta vor scrie desigur și ele despre această serbătorire a „meritelor patriotice“. Varjasy ajunge astfel vestit în toată țara. Puțină reclamă încă și cu spriginul dat de cătră deputatul local de pildă, ajunge în minister.

Dintre cei ajunși deja, toți cam astfel au lucrat. Nu e mirare deci, dacă în cecece privește naționalitățile, din ministerul unguresc numai ordine păcătoase es; tot așa se explică spiritul intolerant și șovinismul grețos, care dominează în toate păturile societății ungurești. Pentru-că atunci, când vorba e de naționalități, marele public unguresc e mistificat. Indivizi, cari vor să parvină în înșală, îi surprind buna credință, prezentându-i în lumină false și mărită atât primejdiile ce-i amenință din partea naționalităților, cât și meritele pe cari unii șarlatani și le atribuie prin preținse lucrări săvârșite în folosul statului.

Mistificațiuni de felul acesta pot să-i înveselească însă numai momentan. Resultat practic și folositor pentru țară vor avea tot atâta, câți luptători pentru „ideia de stat“ vor ieși dintre Românii din Căpruța de exemplu, cari în cariera lui Varjasy sunt un punct luminos!

Inspectori ca Varjasy pot să ne facă, adevărat, multe șicane. Pentru stat însă, ei nu pot să fie de cât niște simpli irozi: le merge bine cât țin serbătorile! Ear Ungurii d'un timp încoace, în adevăr, sunt îmbătați de vraja „ideii de stat“... „Katzenjahmerul“ trebuie să vină însă și el odată!

Din Dieta maghiară.

I.

(Casa magnaților)

— Ședința dela 8 Aprilie. —

Obiectul acestei ședințe în casa magnaților a fost discuția asupra *budgetului* pe anul curent și o interpelație a baronului *Vécsey Jozsef* către prim-ministrul *Bánffy* în chestia stărilor de lucruri din Creta. La interpelație însă — *Bánffy* n'a răspuns.

La desbaterea asupra *budgetului*, cel dintâiu orator a fost arhiepiscopul din *Agria, Samassa Jozsef*, care printr-o vorbire energică a făcut guvernului mai multe învinuiri grele. Mai întâiu 'l-a apostrofat pentru continua sporire a numărului funcționarilor de stat și a zis, că inteligența „națiunii” trebuie îndrumată la muncă *productivă*.

A condamnat apoi direcția actualului guvern, care numai prin *satisfacerea intereselor particulare* caută a-și crea baza temporală.

„Bunăstarea individului singuratic — a accentuat prelatul maghiar — nu poate să despăgubească aceea ce pierde totalitatea împreună”.

Vorbind de restringerea dreptului electoral, arhiepiscopul *Samassa* a arătat, că din patru milioane de cetățeni în vîrstă de peste douăzeci de ani, aproape 80 procente sînt excluși dela exercitarea drepturilor politice și că un guvern înțelept trebuie să recunoască și să mulțumească orice nisuiță, care vrea să pună toate păturile „națiunii” între marginile constituției. Trecînd în fine, la chestia socială, bîtrînul prelat a accentuat, că, față cu această chestie, puterea uriașă a statelor e cu totul neputincioasă, fiind-că aci singura panacee este: *religiozitatea*.

A urmat apoi la rînd baronul *Pronay Dezső*, care a combătut aspru și pe guvern și *budgetul* acestuia, accentuînd, că mai ales prin lipsa vieții de stat, țeara 'și-a pierdut — în curs de 30 de ani — puterea sa morală. Dînsul s'a provocat cu mult efect la *Deák Ferencz*, care în anul 1843 n'a primit mandatul ce 'i-se oferise pătât și sîngerat.

Unde s'ar mai ivi astăzi un asemenea cas între ministrii sau între deputații maghiari? — întrebă oratorul.

După o pauză de 10 minute a vorbit apoi contele *Zichy Nándor*, care, drept cauză principală a neîncrederii sale în guvern amintește, că dînsul, ca om de legea catolică, își vede religionea prigonită din partea guvernului.

— Ședința dela 9 Aprilie. —

Desbaterile asupra *budgetului* în casa magnaților s'a continuat și a doua zi cu mult interes.

Oratori au fost următorii magnați: *Gáll József* 'și-a ridicat cuvîntul pentru îmbunătățirea stării materiale a juzilor. El a cerut cu urgență, ca ministrul să urce cel puțin jumătate din numărul juzilor dela tribunale la un salariu mai mare, ceea-ce ministrul de justiție a și promis.

La poziția resortului cultelor, în special privitor la *fondul universității* au vorbit: I. P. S. Sa metropolitul *Dr. Victor Mihályi* și contele *Zichy Nándor*, cari au cerut, ca fondul, cu privire la bisericile catolice, — să fie emancipat de sub influența păgubitoare, ce ar proveni prin administrația statului. Ministrul li-a răspuns, că, în sensul legii din 48, guvernului 'i-se dă dreptul să vegheze și să dispună asupra fondului.

Peste celelalte poziții s'a trecut fără discuție. La *apropriație* însă s'a dezvoltat o discuție vehementă. O întreagă serie de oratori au dat năvală asupra guvernului, exprimîndu-și cu toții neîncrederea într'însul, fără-ca ministrii să le mai răspundă.

Asupra chestiei cu abuzurile săvîrșite la alegeri, 'și-au mai ridicat cuvîntul și de astădată, mai ales contele *Desseffy A.*, care din motive politice și economice arată neîncrederea sa în actualul guvern, insinuîndu-și un proiect de rezoluțiune, în care îndrumă guvernul, ca „să facă toți pașii necesari pentru sistarea stării de lucruri anticonstituționale, provocate prin abuzurile electorale”.

'I-au răspuns doi ministri: *Daranyi* și *Perczel*, care recunoaște, că abuzuri se fac la alegeri. Întrebat însă de baronul *Lipthay*, că, dacă le recunoaște, — de ce nu le pune capăt, *Perczel* îi răspunde:

„Fiind-că nu există încă vr'un cas, ca un guvern să primească însuși în contra sa o declarație de neîncredere”.

În același sens, ca și *Desseffy*, au mai apostrofat guvernul și magnații *Szapà: y István*, *Pronay Dezső* și *Zichy Nándor*.

Față cu gravele învinuiri, aduse de numiții oratori la diferitele poziții ale resorturilor ministeriale, — nici un ministru n'a găsit cuvinte și argumente de apărare.

Cu toate acestea, *budgetul* a fost votat și în casa magnaților, atât în general, cât și în special; ear' proiectul de rezoluțiune al contelui *Desseffy* a fost respins.

II.

(Camera deputaților.)

— Ședința dela 9 Aprilie n. —

Două obiecte au format discuția în această ședință a camerei: Statorirea cheltuielilor pentru participarea Maghiarilor la expoziția din Paris, și alegerea membrilor în comisiunea exmisă pentru *revisuirea legii de incompatibilitate*.

În această comisiune s'au ales următorii mameuci ai lui *Bánffy*: *Engelmayer József*, *Eötvös Károly*, *Fest Lajos*, *Fischer Sándor*, *Justh Gyula*, *Gyurkovics György*, *Kabos Ferencz*, *Komjáthy Béla*, *Kristoffy József*, *Kornis Ferencz*, *Nedeczey János*, *Nyegre László*, *Makfalvay Géza*, *Meszlényi Lajos*, *Molnár Béla*, *Pap Géza*, *Polönyi Géza*, *Psik Lajos*, *Rohonyi Gyula*, *Zsigárdy Gyula* și contele *Zichy János*.

MERITE.

Cât de multă dreptate cuprinde articolul în care ne ocupăm de inspectorul școlar al comitatului Arad, o dovedește și faptul, că pe când noi scriam acel articol, foile din *Pesta publicau* și ele următoarele:

„*Varjassy Arpád*, inspector s'a distinguit cu deosebire prin maghiarizarea „institutilor școlare din cercul seu.”

„El este adevărată groază a preparandiei române din Arad, pentru-că trîntește fără milă pe toți acei candidați de învățători, cari nu știu deplin ungurește”.

Va se zică între Unguri trece drept „mare patriot” funcționarul care pentru Români este groază! Morala lor recunoaște că funcționarul „fără milă” față de Români este un servitor vrednic al statului, în cazul de față: *Varjassy* pentru-că șicanează pe bieții preparanzi, cerîndu-le să știe ungurește ca niște unguri, este un brav inspector!

Și să ne mai mirăm, când auzim, că gendarmii caută și ei să se distingă prin cruzimi, cari bagă groază în țerani pe cari — când ajung în mâinile lor — îi tratează... fără milă?!

Din Reichsrathul austriac.

În ședința din 9 l. c. la ordinea zilei au fost propunerile de urgență privitoare la ordinațiunea pentru limba cehă, cari au fost anunțate de deputații *Wolf* (din partidul *Schönerer*), *Funke* (german liberal) și *Steinwender* (din partidul popular).

Președintele pune în discuție toate tre propunerile.

Wolf accentuează revoltarea germanilor din Boemia, cari *privesc ordinațiunea cehă de o lovitură în față*. Ast-fel de ordinațiuni — zice *Wolf* — ating drepturile legislațiunii. Partidul său nu ține executabilă punerea cabinetului sub acuză, căci majoritatea și așa toate le respinge. Oratorul atacă cu vehemență clubul polon și declară, că opoziția germanilor nu este îndreptată contra Cehilor, cari întocmai ca germanii gem sub exploatarea mai ales a ovreilor.

În urma acesteia ministrul-preșident *Badeni* ține o lungă vorbire, în care declară, că guvernul va promova binele afacerilor publice în acel spirit, care este semnalat prin autograful împăratesc: de acca trebuia dat ordinul expres.

Trebuie să creăm o basă de împăcivire și să stabilim egala îndreptățire între cele două popoare. O înțelegere pacifică cu Cehii nu era cu putință, a trebuit, prin urmare, ca guvernul însuși să facă dispozițiunile imperative.

Cine sînt azi stăpînii Ungurilor?

Răspunsul îl aflăm într-o notiță din ziarul maghiar „*Alkotmány*”, care, între altele, se tîngue astfel: „Ovreei noștri sînt azi încurajați aici la noi în înțelesul strîns al cuvîntului, ca în imperiul Sftului *Stefan* să murdărească crucea și pe *Fecioara* preacurată, patroana acestei țeri nenorocite. Un cas revoltător, ce ni-se comunică din *Ërsek-Ujvár*, dovedește, că în adevăr, compatrioții noștri ovrei încep deja să abuzeze în chipul cel mai revoltător de poziția ce li-s'a creat în țeara aceasta. Casul s'a petrecut în școala de stat din numitul oraș, und: rabinul, încredințat cu propunerea religiei jidovești, a rupt crucea cu *resignarea* de pe pîretele salei de învățămînt, a aruncat-o și prin cuvînte insultătoare a scuipat-o în fața învățăcelilor săi. În această cauză gravă, preotul catolic a convocat o conferență, la care a trebuit să se înfățișeze și rabinul. Întrebat fiind de faptul săvîrșit, rabinul a declarat, că el n'a insultat crucea, ci a depărtat-o numai din sală în oara sa de propunere.

Intemeiați pe triste experiențe — exclamă „*Alkotmány*” — nu putem crede în declarațiunea rabinului, ceea-ce nu o cred nici credincioșii catolici din *Ërsek-Ujvár*, cari peste măsură sînt revoltați de faptul rabinului. Dar' chiar dacă așa ar sta lucrul, după-cum afirmă rabinul, noi întrebăm: cu ce drept a depărtat un popă

HERO ȘI LEANDRU

(VALURILE MĂRII ȘI ALE AMORULUI)

Tragedie în 5 acte

de

GRILLPARZER.

Trad. în metrul original

de

CONSTANTIN BERARIU.

Persoanele:

Hero, sacerdotă.	Înainte.
Sacerdotul, unchiul ei.	Păzitorul templului.
Leandru.	Părinții sacerdotei
Nauceros.	Hero.
Servitori, pescari, popor.	

Actul I.

Curtea înaintea templului *Afroditei* din *Sestos*. La mijloc colonne, în distanțe mari, reprezintă peristilul. În fund templul, la a cărui intrare due scări. În fruntea scenei la dreapta statua lui *Amor*, la stînga a lui *Himeneu*. Timpuriu dimineața.

(Hero ese din templu, un panerăș cu flori în mână, și coboară scările.)

Hero:

Atât e isprăvit! Ornat e templul,
În jur gătit cu mirte și cu rose
Așteaptă el pornirea sîrbătoarei.

Și astăzi eu sîrbării dau splendoare!
Învrednicită sînt, a mele zile,
Ce curg necunoscute, fără țintă,
În depărtări, să le devot Sublimei;
Să le adun, ca florile câmpiei,
Cari frînte pier sub pași de călători,
Cu ele să 'nclinun a Zeei frunte
Spre glorie și mîrire: lor și mie.

Ce fericită sînt, că azi e ziua
Și că-i așa frumoasă și senină!
Nu e un nor pe-albastrul firmament;
Urcîndu-se din marea *Lucie Febus*
Privește arzător din cer la vale.
Tu mă saluți ca pe ființi de-a voastre?
Ai prins de veste, că viața Hero,
Ce o vedeai, copil, pe scări la templu?
Reclamă azi ereditarul drept
De-a înzestra din buni-străbuni cu preoți
Acest măreț lăcaș, — și că devine,
Primindu-1 privilegiul, sacerdotă,
Chiar azi, acum, în astăzi zi solemnă?
Colec pe scări o va vedea poporul
Pașind măreț la jertfele divine.
Din buze va sbucni entuziasmul,
Ear' din splendorile menite Zeei
În giur de capul sacerdotei —

Cum?

Cu neglijări încep al meu serviciu?

Mai sînt cununi, mai am și floricele,
Și neornate-s statuetele cele.

Aice, *Himeneu*, ce legi pe oameni,
Încununat să fi de o ființă,
Ce nu vrea legături. —
Tu sufletele schimbi? O bunii zei!
Eu nu am dor al meu să schimb cu altul,
Pot să-'i prevăd ființa și folosul?

Ear' *Amor*, ție-a doua mea cunună!
De ești al Zeei fiu și eu o fiică,
Noi rude sîntem. — Credincioșii frați
Nevătîmîndu-se trăsesc în pace.
Așa să fie, te voi venera,
Cum venerăm, ce nu putem cunoaște.

Mai dau flori și pe podea. — Ce ved?
Pe jos zac lucruri în nerîndueală,
Amfora, scorți de arbori, mătăuzul?
O neglijență servitoare! Astfel
Sînteți de datorii îngrijitoare?
Rămăie tot cum e, de mărturie!
Și totuși, torturat îmi este ochiul.
Netrebnicie fieri, să nu te ved!

(Începe a face rînduială.)

Acum de-abia, de joc înfierbîntate,
Vin fetele să facă, ce e gata.

(Înainte, cu mai multe servitoare apar.)

Înainte:

O mîndră Hero! cum în zori activă?

Hero:

În zori, când alții nu sînt, chiar târziu.

Înainte:

O, vezi! ne ceartă, căci amfora
Puținele unelte nu strînseserăm.

Hero:

Puțin sau mult, dar nefăcut rămase.

Înainte:

De mult eram la lucru, — ziua mîndră
Prin flori, ca să ne prindem, ne seduse.

Hero:

Și voi v'ăți dus — și, cine nu vă știe! —
Cînd ridicai piciorul, ear plecîndu-1,
Ușor sîrînd prin curtea asta sfîntă,
În minte n'aveai lucrul nesfîrșit.
Nu vă'nțeleg. Destul! nu mai vorbim.

Înainte:

Avînd un traiu ursuz și singuratic,
Invidiezi voioșilor plăcerea.

Hero:

Ursuză nu-'s, ei sînt și eu voioasă;
Și seara des păreri de rău mă 'mplură,
Cînd grabnic jocul vesel mîntuirăți,
Trudite prea de el; eu însă nu pot
Să iau plăcerea serioasății,
Ca s'o amestec cu plăcerea glumei.

„dovesc crucea Domnului din sala școalei de stat?! Poate l-a incurgiat la asta recepțiunea, ale cărei favoruri le îndreaptă azi fără rușine în contra noastră?!“

„Și aceasta — încheie „Alkotmány“ — noi o suferim, fiindcă trebuie s'o suferim, căci nu e nimeni, care să ne apere. Sărmană țeară neputincioasă!“

N'ai ce face, se vede. Ca toate lucrurile, așa și politica stăpânirii maghiare, trebuie să-și aibă efectele, și bune și rele.

NOUȚĂȚI

Arad, 10 Aprilie st. n. 1897.

Anchetă. Din Oradea-mare ni-se scrie, că în urma celor ce am publicat despre isprăvile faimosului fisolgăbirău Beliczay, vicșpanul comitatului a dispus o anchetă, pe care va face-o avocatul Dr. Vallner Ödön, fisc onorar al comitatului.

Ca să se poată însă face ancheta în regulă și mai ales pentru-ca primarii și alți martori să n'aibă nici o teamă de a mărturisi adevăruri chiar supărătoare pentru Beliczay, înainte de toate fisolgăbirăul trebuie suspendat. Altfel, fiind în slujbă, cine să mai îndoește, că el va găsi mijloace de a „dovedi“, că a fost... calomniat.

In interesul adevărului și pentru motive de morală publică, cerem deci d-lui vicșpan, să dispună întâiu suspendarea, și numai după aceea dl Wallner să plece în anchetă.

Apa mai efină în Arad. Intre primărie și asociația apeductului earăși s'au început negocieri pentru ieftinirea apei. Ieri primarul orașului, dl Salacz, a convocat comisia de șapte numiți de consiliul municipal pentru a negocia cu direcția apeductului. Primarul i-a făcut cunoscut, că reprezentantul și directorul apeductului, în numele societății numai așa s'a declarat dispus să ieftinească apa cu 25%, dacă din parte-i primăria se învoește și ea ca răscumpărarea apeductului să se facă cu 20 ani mai târziu.

Comisia nu primește însă această propunere; nu va primi-o nici consiliul municipal și astfel lucrurile vor ajunge la proces... Ear' până atunci cetățenii vor bea tot apă... scumpă.

Imaculații dela „Tribuna“, probabil tot pentru a dovedi că nu fac personalități, publică în numărul dela 8 Aprilie n. următoarele:

Iante:

Să erți! Noi suntem creațiuni de rînd, Tu însă ești din neam de sacerdoți.

Hero:

Așa-i!

Iante:

Născută pentru fapte mari.

Hero:

Răspund cu fală: da!

Iante:

Și tu preferi Plăceri alese, desfătări înalte.

Hero:

Tu știi, a-mi bate joc eu nu 'nteleg, Deci bate-ți joc.

Iante:

Ei, totuși tu cu noi Te-ai dus la porțile grădinei Și ai văzut pe ambii juni străini.

Hero:

O taci!

Iante:

Și sigur, ochii tăi cu drag Se furișară dincolo de gratii.

(Va urma).

„Deputați mireni la sinodul arhiepiscopesc în cercul Ilia sunt aleși: August A. Nicoara, din Deva și Victor Tordășian, Sibiu. Candidatul aderenților „Tribunei Poporului“, domnul Demetriu Comșa, profesor în Sibiu a căpătat o mică și neînsemnată minoritate. Această învingere e cu atât mai semnificativă, că „Tribuna Poporului“ a publicat prealabil „sigura“ alegere a dlui Comșa. S'au încercat fel de fel de apucături corteșești, că dl Nicoara nu candidează în cercul Ilia, ci în cercul Gioagiului, unde a fost comisar consistorial la scrutinii ș. a. A mai intervenit și administrația, ca să-și răsbune și să scape și ea cercul de un periculos „agitator“. Foarte înzadar, șobolanii „T. P.“-ului și-au trăit traiful. — *Argus*“.

Observăm că dl D. Comșa s'a ales la Cluj și cu toate acestea noi n'am jubilat nici n'am spus că am eucerit Clujul, nici nu ne lăudăm că am luat în stăpânire cercul Iliei, pentru-că al doilea ales este un amic d'al nostru... E chestie de gust și judecată, dacă cei din cercul Ilia preferă pe dl August A. Nicoară, candidat de avocat și proprietar în Deva, în locul dlui D. Comșa. Noi prețuim pe un D. Comșa mai mult chiar când nu s'ar fi ales nicăiri deputat la sinod!

Cât despre insinuarea că „administrația“ ar fi lucrat pentru reușirea dlui D. Comșa, ea tradează cât de colo pe „Argus“, care este dintre cei săraci cu duhul!

— În nrul dela 9 Aprilie „Tribuna“ ne consacră earăși un prim-articol de trei coloane și ceva pe d'asupra... Cam ce spune și cine l'a scris, publicul românesc își va închipui, dacă-i spunem, că titlul articolului este... „Impostură“!

Ei vezi, micule „p“, eată de ce în ajunul noului trimestru, pentru a mai ține barca spartă pe apă, voi simțiți necesitatea să cerșiți... abonenți și vă plângeți, că „publicul nu se însuflețește“... Se înțelege că nu: e sătul d'atâtea gogoase!

„Tribuna“ ne mai spune, ca să dovedim noi că dl A. C. Popovici a autorizat-o a publica și a doua-oraă faimoasele „desveliri“. Altminteri zice, noi am scris un neadevăr, când am afirmat contrarul. Dar' tocmai faptul, că cei dela Sibiu nu desmint știrea noastră, dovedește că ea este adevărată. Dacă vreți să convingeți publicul că ați avut autorizație, publicați-o!

Alegeri sinodale. Deputați mireni pentru sinodul eparchial aradan, în cercul *Belibului* (Bihar) s'au ales d-nii: Dr. Justin Papp, avocat în Tinca și Justin Ardelean, redactorul „Vulturului“ din Oradea-Mare.

Cărți noue. Am primit la redacție „Bocete, adevărate la morți“ adunate de I. Pop Reteganul, Gherla. Editura tipografică „Aurora“. — De asemeni am primit „Predice pentru Duminecele de peste an“, de Vasiliu Criste. Gherla, editura tipografică „Aurora“.

Dela Academia Română. Ieri Vineri „Academia Română“ a ținut ședință publică.

S'au făcut următoarele comunicări:
Di P. B. Hașdeu: Negru-Vodă — Întemeierea statului muntenesc (1230-1380) II.
Di V. A. Urechia: Continuare despre administrațiunea Terii-românești și conflicte diplomatice între 1812—1818.
Di Quintescu: Homer și Costache Aristia.

Necrolog Primim următorul anunț funebrel: *David Almășianu*, profesor emerit la gimnaziul român din Brașov, după o boală îndelungată, a încetat din viață în 27 Martie v., la ora 1 noaptea, în etate de 90 ani. Despre acest cas trist încunoscîntăm cu adăncă durere pe toate rudeniile, amicii și cunoscuții răposatului. Remășițele pămîntești ale răposatului se vor așeza la locul de odihna, din paraclisul bisericii Sf. Nicolae din Scheiu, Sămbătă în 29 l. c. la 3 ore p. m. în cimiterul acestei biserici. Brașov, 27 Martie 1897. Sofia Almășianu ved. Montani, soră: August Almășianu, preot,

nepot; Vasile Almășianu, avocat, nepot; Dr. Stefan Morariu, avocat, strănepot.

Epilogul expoziției millenare. Alaltăeri dimineața s'a întemplat o nenorocire pe câmpul expoziției maghiare din Budapesta. La dărîmarea unui pavilion, un întreg părete de cărămizi s'a prăbușit asupra lucrătorilor, dintre cari doi inși au murit numai decăt. — Un *malum omen* — pentru o viitoare expoziție bimilenară, dacă cea millenară s'a încheiat cu mare deficit, și moral și material, și cu moarte de om.

Principele Bulgariei în Sărbia. După o știre din Sofia, principele Ferdinand al Bulgariei va face în 25 l. c., o vizită regelui sârbesc în Belgrad.

Un duel între frați gemeni. Un duel a avut loc la Mooris-Hill (Indiana, Statele Unite) între doi tineri de 22 ani, frați gemeni George și Calvin Holmes, aparținînd unei familii foarte bogate.

De mai bine de un an, George Holmes făcea curte unei fete, numită Higgs. Fata acceptă avansările lui George, până în ziua când Calvin sosi în timpul vacanțelor și se îndrăgosti nebun de Higgs. În zilele din urmă miss Higgs a declarat lui George, că ea prefera pe Calvin. O ceartă violentă a izbucnit între frați, după care ei au hotărît un duel cu revolvere. Mai multe gloanțe au fost schimbate. George a fost omorît, ear' Calvin foarte grav rănit în regiunea inimii.

Corsetul și razele Roentgen. Regina Portugaliei este pasionată de științele fizice. Dela descoperirea senzațională a doctorului Roentgen nu face decăt experiențe de fotografie cu razele Roentgen. Dama din anturagiul său, îi serviau ca subiecte de fotografie. Mare fû stupefacțiunea reginei când ea observă, în fotografiile busturilor danielor sale de onoare, diformățiunile enorme produse asupra organelor interioare de cătră corset. Ea arată fotografiile doctorului său și apoi damelor în chestiune: acestea se inspăimîntară atât de mult, încăt toate hotărîră imediat ca să renunțe la corset, astfel că azi nici una din damele curții reginei Portugaliei nu mai poartă corset.

Damele moderne din Anglia. O foaie engleză publică cu multă măhnire un articol în contra unei noue pasiuni a damelor din Londra. — Frumoasele dame din capitala Angliei — se tângue articolul — încă din anul trecut au început cu droaia să năvălească prin cofetăriile orașului, nu însă pentru prăjituri sau înghețată, ci ca să înghiță și ele coagneacuri, licheruri și alte beuturi spirituoase. Asediînd mese întregi, cocoanele — unul după altul storceau păhărelele printre gingașele lor buzișoare așa, că nu odată doamnele eșiau clătînîndu-se — din cofetărie. Insași „societatea de cumpătare“ din Londra a fost, în fine, silită să interzică cofetarilor vinderea de beuturi spirituoase. Puțin a ajutat însă această dispozițiune, căci, în urma ei, damele au început acum să umble prin farmacii, unde farmaciștii mai „urbani“ — li-au arangiat câte o odaie separată, și cocoanele tot beau, chiar în ciuda opreliștei. — D'apoi mai e mirare? Doară emancipate sunt azi cocoanele din Anglia!

Ciuma. Eată raportul oficial asupra mersului ciumei în India dela 19 Martie (st. n.) 1897:

În interval de timp, la Bombay au murit de ciumă 456 persoane. În districtele Thana și Surah epidemia s'a lătit considerabil. La Kolaba au fost 25 decese. În districtul Baroda 55 și cazuri izolate în numeroase localități. La Karachi au fost 185 decese.

La Hyderabad ciuma crește, și în Sukkur lățirea ei este considerabilă!

Posta redacțiunii.

S. ph. Va să zică aștepți pe a treia!

Învitare la abonament

Deschidem prin aceasta abonament pe al doilea trimestru la

„TRIBUNA POPORULUI“

Condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, sunt cele următoare:

În Monarchie:

Pe un an . . . . . fl. 10.—
Pe 1/2 an . . . . . „ 5.—
Pe 1/4 an . . . . . „ 2.50
Pe o lună . . . . . „ 1.—

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . . . franci 40.—

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru popor, cu 1 fl. 50 cr. pe an, avînd o întindere de 8 pagine: cele 4 pagine ale foii de zi, plus un adaus poporal de 4 pagine.

Domnii cari se abonează la foaia de zi cu 10 fl. pe an, nu au să mai plătească nimic pentru adausul poporal dela numărul de Dumineca.

Administrația

„TRIBUNA POPORULUI“.

ULTIME ȘTIRI

Viena, 10 Aprilie n.

Se anunță din Canea, că insurgenții au deschis un foc violent asupra torpiloarelor austriace din golful Cara. De pe „Satelit“, austriacii au răspuns și ei prin numeroase focuri de tunuri.

Atena, 10 Aprilie n.

Marele edificiu Papadaki din Candia a fost incendiat de Turci. Prin intervenția marinarilor italieni s'a putut scăpa catedrala. Pagubele se urcă la 30.000 piastri. În edificiu era magazin mare de vin.

Pola, 10 Aprilie n.

Incrucișătoarele „Leopard“ și „Trabant“ și torpilorul „Cornet“ sunt gata cu toate cele necesare pentru plecarea în Creta.

Paris, 10 Aprilie n.

Știrea că între Bulgaria, Serbia și Montenegro s'a încheiat o alianță defensivă, se menține în cercurile politice. „Gaulois“ publică chiar câte-va din dispozițiunile mai principale ale acestui pact.

Atena, 10 Aprilie n.

In guvern s'a produs eri o crîsă. Miniștrii de resbel și de marină s'au pronunțat pentru un războiu, care să se declare imediat, ear ceilalți miniștri au fost contra.

Seara s'au făcut demonstrațiuni la palatul regal. Plebea a cerut să se declare războiu Turciei și a dat cu pietri în ferestri. Milîția numai cu greu a putut să împrăștiie mulțimea. S'au făcut numeroase arestări. Răniți d'asemeni sunt mulți.

Redactor responsabil: Ioan Russu Știrianu.

Gutori Földes Kelemen

Farmacie în Arad
Crema de Margit

Marca de scutire

Marca de scutire

Crema-Margit cea mai bună pentru obraz, întinereste și înfrumțează fața în scurtă vreme.
Crema-Margit este singurul remediu în contra pișturilor, a petelor de ficat și în contra erupțiilor de piele.
Crema-Margit este singurul remediu în contra îngririi și a roșirii pielii, precum și contra arsurilor de soare.
Crema-Margit efectul ei miraculos este că unsă pielea, se absoarbe îndată; eată de ce în 3—4 zile pielea care a fost plină cu pișturi și pete de ficat, se face albă ca alabastrul.
Crema-Margit este absolut nevinovată, deoarece nu e unsuroasă, ci este fină și se absoarbe iute. Fața nu capătă strălucire ca de altă cremă și de aceea se poate folosi și ziua.

Crema-Margit un flacon mare 1 fl., unul mic 50 cr.

Crema-Margit albă, roșă și crème 60 cr.

Pudră-Margareta o cutie 35 cr.

Săpun-Margareta o cutie 50 cr.

Pasta pentru dinți Margareta o cutie 50 cr.

Numai atunci este curată, când fie-care cutie poartă numele farmacistului aradan Gutori Földes Kelemen.

Păziți-vă de contrafacere.

Flacoane goale nu se umple în alte farmacii cu crema Margareta.

Magazinul central este la Gutori Földes Kelemen, farmacist, Arad, Deak Ferencz utca 12. Telefon 111.

(24) 5—

(27) 4—6

Nr. Telefonului 387.

Forray-utca 2/b

FRĂȚII BRAUN

Magastie de Văpseli.

CEL MAI IEFTIN ISVOR DE TÊRGUELI.

Colori pulverisate, văpseli, lac, brunolein, peneluri și tot felul de articali ce intră în această categorie.

Recomandăm atențiunei Stim. Doamne cel mai excelent lac și văpseli de padiment, cari din cauza aglomerațiunei de marfă în magazină și lipsa de spațiu le dăm până la 30 Aprilie cu preț scăzut, și anume: 1 cutie de 1 Kilo Netto în loc de 1 fl., cu 80 cr. respective în loc de 80 cr. cu 65 cr.

Comandelor prin poștă să dă deosebită atențiune.

Mai departe primim în lucrare văpsirea padimentelor, a păreților, plafonelor și a coperișelor de fînchea. Sala cea mai mică până la cea mai mare chirie, cu prețurile cele mai moderate și pe lângă responsabilitate.

Radu Ursu

recomandă publicului român din loc și provincia atelierul de ras, frîsat și ori-ce alte servitii sanitare permise de lege aparținătoare la acest ram de industrie

aflător în strada Déak Ferencz (Hotel Vass)

SERVIT PROMPT CU COMODITATE ȘI GUST

Afară de aceasta recomandă magazinul seu de pudră, săpun și diferite soiuri de parfumerii.

(28) 5—10

Cătră onoratul public.

Am onoare a aduce la cunoștința Onorabl. public că

FRĂȚII DÜRR

comercianți de băcănie în Arad cu ziua de azi în urma încheieri socotelilor a desființat firma, și astfel toată averea activă și pasivă împreună cu toate pretențiunile, a trecut în posesiunea mea, prin urmare prăvălia situată în strada Josef Föherezeg ut în edificiul băncii „Victoria”, adevă în locul de mai înainte voi continua, eu conducerea și de aci înainte.

Rog deci Onorabl. public să binevoiască a mă onora și pe mine cu aceeași încredere de care s'a bucurat și firma de mai înainte.

Arad, 16 Februarie 1897,

(29) 4—10

Cu toată stima

Dürr Gusztáv.

Vêduva SÛTÖ IOSEFINA

Prăvălie de sticlărie și porcelan.

Arad Strada Forray 2/c

Unde atârână deasupra uzei globul roșu de grădină.

N'are vetrină într'adevăr splendid arangiată, să află însă în deposit ori-ce cauți.

Sticlărie, porcelănie și maiolica precum: Filingene pentru dus prânzul acasă, garnituri pentru ceai, cafea, moca și spălat, garnituri moderne maiolica pentru spălat, bere, vin, apă și liqueur în cel mai bogat asortiment.

Lampe de acățat și de masă, policandre și tot felul de lampe pentru bucatărie (cuință) cu cele mai ieftine prețuri,

Mai departe atrag atențiunea Stbl. Domni birtași asupra paharelor și sticlelor mele de vin și bere cu prețuri ne mai pomenit de eține.

(32) 4—

Cu toată stima

Vêd. Sûtö Iosefina.

GRAND ENTREPRISE DES POMPES FUNEBRES ÎN ARAD

Am onoare a aduce la cunoștința Onorabilului public că Institutul „Polgari” pentru înmormântări situat în Strada Bisericii palatul Minorităților sub firma.

Grand Entreprise des pompes Funebres

(39) 3—3

il conduc eu și mai departe.

Primesc comande pentru înmormântări

dela cele mai simple până la cele mai pompoase — și le execut pe lângă cele mai moderate prețuri.

Pe când îmi exprim deosebitele mele mulțumiri pentru sprijinul obținut dela Onorabila mea clientelă până acuma, o rog a-mi da și pe viitor acel sprigin asigurându-o că-mi voi da toată silința a o mulțumi pe deplin.

Cu stimă.

Keresztes Akos.